

DEO DUCE, AUSPICE CHRISTO. *Mohr, 110^a*
 DISPUTATIO JURIDICA
 DE *13*

LEGITIMA DEFENSIONE

Quam
Autoritate & Consensu
 Magnifici ac Nobilissimi Antecessorum Ordinis in
 Illustri propter Salam Academia.

SUB PRÆSIDIO

VIRI Pra-Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi atq; Excellentissimi

DN. JOH. VOLK. *Bechmanns* /
 Hereditarii in Obern-Tröbra / Jcti &
 Antecessoris Celebratissimi, Consilarii Saxonici Eminentissimi,
 Curiae Provincialis, Facultatis suae & Scabinatus
 Assessoris Gravissimi,

Domini Praeceptoris, Patroni, & Mæcenatis Magni,
immortali honore atq; filiali observantiâ colendi,

In Auditorio JCTORUM

Ad diem April.

Horis antemeridianis consuetis

Publico Examini submittit

GEORGIUS HEINRICUS *Rauchmaul* /
 Gothanus,

AUTOR & RESPONDENS.

JENÆ, TYPIS JOHANNIS WERTHERI,
 ANNO M. DC. LXIX.

DISPUTATIO JURIDICA
DE
LEGITIMA DE-
FENSIONE

AUCTORIS G. COEGLER
Magistri ac Nobilissimi Auctoris Juris Ordinarii
Horti publici Jurisconsulti
in Amdurmo JETORUM

IN AUCTORIS COEGLER
Magistri ac Nobilissimi Auctoris Juris Ordinarii
Horti publici Jurisconsulti
in Amdurmo JETORUM

GEORGII HEIDRICHII
GOLTERII
AUCTORIS RECTORIS

REV. P. JOHANNES VERTHEIM
ANN. M. DC. LXX.

JESU mediante!

ANTELOQUIUM.

Um LEGITIMÆ DEFENSIONIS materia sit ex numero eorum, quæ quotidie & frequenter occurrunt, quotidiana autem & frequentissima plenius esse tractanda docet Jctus Ulpianus, in *l. 1. pr. ff. de susp. tut.* & Paulus in *l. 25. de liber. leg. qua.* propter me contra prædictos Jctos non facturum arbitror, si paulò diligentius. *L. D.* cognitioni inhærens, ea, quæ ad pleniorum intellectum facere videntur, in medium adduxero. Materia quippe in Cathedra non rara, in foro quotidiana & frequentissima. Cæterum utilitatem hujus materiæ sesquipedalibus extollere verbis, multisque exornare encomiis displicet; maximè cum meminerim illius, quod ait Comicus: *Vino vendibili non opus est suspensâ hederâ.* Ut autem *B. L.* statim pateat, quam mihi in hac disputatione proposui Methodum, lubet eam in antecessum paucis adumbrare; imitatus sedulas apes, quæ flores ad mel conficiendum idoneos carpunt, deinde quicquid attulerunt, disponunt ac per favos digerunt. scil. constabit hic noster discursus 7. Capitibus: quorum in I. acturus sum de Definitione Nominali, Reali & divisione. In II. de ejusdem Causa Efficiente. In III. de Materia seu Objecto. In IV. de Forma. In V. de Fine & Effectu. In VI. de Affinibus & Repugnantibus. in VII. de Probatione *L. D.* Quò autem bene universa gerantur, cum fieri oporteat

A 2

prin.

principium decens & amabile DEO, juxta Sacratissimi
nostri Imper. Justiniani præceptum in *Nov. 6. princ.*
illius ad exemplum in præmio Instit. in *N. D. N. I. C.*
exordior

CAP. I.

De Definit. Nominali, Reali
& Divisione.

- §.1. **N**ON minus usu receptum quàm Laudabile est institutum, ut
antequam quis rem ipsam, qua de in scriptis acturus publicis,
aggrediatur, ejusdemque vel veritatem vel falsitatem per causas
demonstret, nominalem ejusdem rei tractationi præmittat defini-
tionem. Quamvis enim potior sit tractatio rerum, *l. 17. ff. de LL.*
2. nominis tamen prior habenda est ratio *l. 1. princ. ff. de I. & I. l. 7.*
ff. in f. de suppell. leg. cognito enim usu vocis, sæpè in cognitio-
nem ipsius rei inducimur, monente *Arist. III. Metaph. 5.* Accedit,
quòd sine nominis cognitione rem velle cognoscere, sit tempus
3. perdere. *Dn. Tabor jurisprud. method. P. 3. sect. 4. tb. 2.* Hinc
haud sinistrè me facturum existimarim, si priusquam ad rem ipsam
descendam, vocis indagacionem præmitterem. Constat autem ru-
brica dissertationis nostræ ex duobus vocabulis; prius quid de-
notet, notum est. Posterius quod attinet observandum est, non
4. unius generis esse vocis hujusce deductionem. Quidam enim
ipsam deducunt ab antiquo verbo *fendo*, quod significat ad iram
concito, hostiliter aggredior, & *fensus* illis idem est ac *iratus*, alii
fendo à φένω occido. v. Mart. in Lex. Philes. v. fendo. Nos ei
sententiæ nostrum addimus calculum, quâ idem denotat ac tui-
tio adversus vim ac impetum. & *defendere* eo sensu idem est ac
5. arcere & avertere. ETYMOLOGIAM excipit HOMONYMIA. Illa au-
tem apparet ex diversa vocis acceptione, mens quidem mea non
est omnes evolvere, sed tantùm frequentiores, & hac vice occur-
rentes. Accipitur enim defensio I. *Latissimè* pro quacunq̃ tui-
tione, adversus quamcunq̃ vim, ita ut etiam brutis competat.
II. *Latè* pro defensione quæ hominum propria est. III. *accipitur*
pro Advocatia seu protectione quæ pertinet ad forum v. Speidel.
in

in v. Schutz und Schirm. IV. *strictè* pro eâ defensione quæ propter aliquam necessitatem, necessaria dicitur. V. *Strictius* pro eâ quæ vulgò ex ipso naturæ instinctu est, diciturque Necessaria in specie, quia non, nisi extremum periculum vel vitæ vel famæ postulet, adhibeatur, in quâ acceptione nobis hîc sumitur. Et quis omnes Defensionis enarrabit acceptiones? *Vide sis Lexicograph. passim.* HOMONYMIAM rectè comitatur SYNONYMA. 6.
Defensio nostra dicitur alio nomine extrajudicialis *t. t. C. quand. lic. unic. se fin. jud. l. 4. C. ad L. Corn. de Sicar. Inculcata tutela. l. 1. ibiq. Dd. C. unde vi. Legitima. l. 1. C. unde vi. l. 3. ff. de j. & j. Moderamen inculpatæ tutelæ dict. l. 1. Vindicta licita. l. un. C. de Raptu virg. Homicidium necessarium, item Necessaria defensio. Magn. Dn. Struv. in Eleganti suo Tractatu de vind. Priv. cap. 4. p. 34.* Nostrates exprimunt hanc defensionem ita: *Eine rechte entschuldigte Noth- und Gegenwehr zu Rettung Leib und Lebens.* Expo- 7.
sita quodammodo definitione nominali, ad realem me converto, quæ contemplatione rei absolvitur. Hanc missis aliis ita describo. DEFENSIO LEGITIMA EST VIS INJUSTÆ SIVE INSTANTIS SIVE ILLATÆ PROPULSATIO. Hæc descriptio licet ad cujusvis palatum præparata non videatur, rei tamen explicandæ benè convenire arbitror, enotationem autem ejus ita trado & quidem I. per VIM intelligo impetum rei majoris & vim atrocem, quæ contra bonos mores fit. II. *adjicitur* INJUSTA, unde excludo vim quam Magistratus jure infert licito & jure honoris quem sustinet. *l. 1. 2. & 3. §. 1. ff. quod metus caus. III. PROPULSATIO, per quam corpus defendimus, atque vim vi repellimus l. 3. de j. & j. l. 1. §. 27. ff. de vi & vi armat. quæ conjuncta interdum cum vulneratione, interdum cum occisione aggressoris. l. 4. l. 5. ff. ad L. Aquil. l. 3. C. ad L. Corn. de Sic.* Peractâ definitione pergo ad Divisio- 8.
NEM, utpotè quâ omissa maxima oriri solet absurditas. Inter varias autem Defensionum distinctiones ac divisiones omnium vulgatissima est, quando Defensio dividitur in PERSONALEM & REALEM. Personalis est, si quis aut à se aut ab aliis vim imminentem aut illatam propellit. Realis est, quando quis à rebus vim repellit, vel quando quis res aut bona contra vim defendit. *Obrecht de Necess. Defens. n. 2. & 3. cap. 4.*

CAP. II.
De Causa Efficiente.

§. I. Aggredior nunc specialiorem causarum evolutionem, quæ latissimum de L. D. differendi ostendit campum: in eâ verò primo loco se offert CAUSA EFFICIENS. Hanc duplicem statuo, REMOTAM ET PROPINQUAM. Remota sunt JURA tum GENERALIA tum SPECIALIA. Illa quod attinet, patet. I. *Secundum Jus DIVINUM ex text. notab. Exod. 22. v. 2. ubi dicitur: Quod si fur perforians domum occidatur, occidens non est reus sanguinis, illumq; textum alleg. S. Tho. secunda 2. q. 64. art. 7. volens probare, quod longè magis liceat occidere pro defensione vitæ, & arguit, si pro rebus longe magis pro vita. Damboud. Prax. Crim. cap. 78. num. 1. Dn. Carpz. Prax. Crim. part. 1. quest. 28. n. 5. & probatur ex Genes. C. 14 v. 14. Levit. 19. v. 18. Luc. 10. v. 27. ubi habetur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Ergò non minus nos ipsos, quàm proximum diligere tenemur; cum ordinata charitas incipiat à se ipsa. arg. l. 6. C. de Serv. & aq. Probata nostrâ sententia quo ad jus divinum, proximum est, ut II. ad jus NATURALE pedem moveamus, ubi fundament. est in l. 3. ff. de j. & j. l. 4. ad L. Aquil. l. 45. §. 4. eod. l. 1. §. 27. de vi & vi arm. C. jus naturale. 7. dist. 1. omnibus enim animantibus vitæ ac corporis innata est defensio. Natura quoque pleraque animantia natis instruxit armis; Cervum, Bovem, Taurum, Cornubus; Canem, Lupum, Dentibus; Leonem, Ursam, Felem & similia unguibus; Equum, Calce; accipitrem, adunco rostro; Scorpionem, caudâ venenatâ; quid? quod, Leporibus pro armis dedit natura fugam, Vulpibus calliditates. v. Arist. in Hist. anim. Confirmat hoc Cicero; Principiò, dicens, generi animantium omni est à naturâ tributum, ut se, vitam corpusque tueatur, declinetque ea, quæ nocitura videntur. Lib. 1. de Offic. Aggredior nunc III. jus GENTIUM, de hoc est text. in l. 4. ff. ad L. Aquil. §. 1. Inst. de I. N. G. & C. jus Gentium enim nihil aliud est quàm ratio naturalis, inter homines diffusa, & divinâ quadam providentiâ constituta §. 11. Inst. eod. Nam cum ex naturali ratione hominem homini insidiari nefas sit, quia natura inter nos cognationem quandam constituit, con-*

lea

sequens est, ex eadem ratione vim vi repellere atque ita se defendere fas esse l. 3. de j. & j. l. 4. ad L. Aquil. modo fiat cum moderate inculpatae tutelae §. 2. Inst. ad L. Aquil. illa igitur necessaria defensio est licita & caret peccato. Magn. Dn. Richter, *Jus famigeratissimus Patronus & Praceptor meus sempiternâ pietate observantissimus. Part. 1. Conf. 47. n. 33. f. 302. & Vol. 2. conf. 420. n. 5. f. 1218.* Pergimus IV. ad jus CIVILE, quia hoc confirmatum est Naturali & Gentium jure. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. l. 1. C. unde vi. l. 2. l. 3. C. ad L. Corn. de sic. l. 3. §. 9. in verb. sed hoc confestim, non ex intervallo. ff. de vi & vi arm. P. S. D. art. 139. 140. 142. Mascardus de Probat. V. 1. concl. 489. num. 13. & seqq. Depropero V. ad jus FEUDALE, & textus est 2. Feud. 27. in Princ. 5. Cujus verba cum rem hanc bene illustrant, non pigebit adscribere; Si quis, *statuentis*, hominem intra pacem constitutum occiderit, capitalem subeat sententiam, nisi per duellum hoc probare possit, quod vitam suam defendendo illum occidit (pacem enim non violat, qui se, vel filium, vel conjunctum vel bona sua defendens alium interficit) Si autem omnibus manifestum sit, quod non necessario sed voluntariè illum occiderit; tunc neque per duellum, neque quolibet alio modo excusabitur, quin capitali damnetur sententia. Sequitur VI. jus CANONICUM quia & hoc jus, Naturale & Gentium, in materia L. D. approbat c. *interfecisti. 2. ibi: te tuaq; liberando. c. §. perfodiens 3. in fin. ibi: si se telo defenderit. c. significasti 18. ante fin. ibi: Vim vi repellere omnes leges & omnia jura permittunt x. de homicid.* Haec specialia scil. quod spectat, refero illuc praepimis CONST. CRIM. CAROL V. ut & Jus SAXONICUM, respectu illius probò ipsam Defensionem per art. 140. *ibi: So einer iemand mit einen tödtlichen Waffnen oder Wehr überläufft/ ansicht oder schlägt/ und der Wenörigte kan süglich ohne Fährlichkeit oder Verlesung seines Leibes/ Lebens/ Ehr und guter Leumuths nicht entweichen/ der mag sein Leib und Leben ohne Straff durch eine rechte Gegenwehr retten &c. R. I. de An. 1530. §. damit aber/ & 1542. §. und wo* Hujus verò ratione vel luce meridiana clarius est, posse ipsam illam deduci ex LandR. Lib. 3. art. 78. *post med. ibi: Berwundet ein Mann seinen Herrn/ oder schlägt ihn zu todt/ in Nothwehr seines Lebens; oder der Herr den*

den Mann/ er thut daran wieder seine Treu nicht/ ob die Nothwehr
mit Recht bewiesen würde. Weichbildt. art. 83. n. 11. in v. auch so
einer den andern in Nothwehr tödete. Cui etiam novissimè acce-
dit Elector: Saxoniz, August: *Constit. provinc. 8. § 11. part. 4.*
9. **Oppidò híc Q. incidit: An is qui omittit L. D. peccet? A. pec-**
cat enim I. In creatorem suum, non enim nobis, sed domino vi-
vimus. II. In Naturam, ejus enim præcepta violat. vid. Magn.
Dn. Præses. Præceptor, Patronus atque Promotor meus magnus, cui
labens qualem qualem meam juris studii notitiam gratâ mente in ac-
ceptis refero in Comment. suo ad ff. Tom. 1. part. 1. f. 15. num. 43.
III. In seipsum, qui enim consentit in sui injustam interfectio-
nem, ille utique peccat: talis verò videtur consentire, eò quod
possit prohibere ne occidatur, adeoque cum permittat se occidi,
consentit. arg. l. 50. de R. J. IV. in proximû, cui malum exemplum
præbet, quemque ad majora flagitia irritat. V. in uxorem (si
quam habet) quam marito privat. VI. in Liberos, quibus se
suosque labores ante tempus subducit. Theod. Coll. crim. disp. fin.
th. 6. lit. B. VII. in Rempubl. quam cive privat, quilibet enim
homo, est pars civitatis, & non sibi solum natus, sed patriæ & suis
10. **Magn. Dn. Præs. d. l. Hactenus explicavi Causam Effic. remo-**
tam, sequitur nunc Propinqua, quæ est vel PRINCIPALIS vel IN-
STRUMENTALIS. Principalis est omnis homo, in quem fit violentus
impetus, & qui vim à se propullat. Nec distinguo I. inter SE-
xum, quò alii sunt masculi alii fœminæ, propter generalitatem
l. 3. de j. § j. in v. QUIQUE, quo omnes significantur l. 1. de V. S. qui
verò omnes intelligit nullum excludit, atque ita non tantùm Ma-
sculo sed & fœminæ competit hæc defensio, quippè quæ homo
est, & appellatione hominis continetur. l. 152. de V. S. nec II. in-
ter CONDITIONEM personarum quæ enim juris Gentium sunt, o-
mnibus hominibus competunt. l. 9. ff. de j. § j. Hinc permitti-
tur hæc defensio Nobilibus ac Ignobilibus, Imperantibus ac Pa-
rentibus, Præceptoribus ac Discipulis, Dominis ac Servis. Nec
III. inter ORDINEM, competit enim Clericis æque ac Laicis. nec
IV. inter ÆTATEM undè Puer, Adolescens, Vir, Senex se legitime
defendere possunt. nec V. inter Locum sive sit Privilegiatus ut
in Curia, Foro, Templo; Hinc Sacerdos coram Altari aggressus,
de

de Altari recedere, aggressorem & insultantem occidere, ac in
continenti ad sacra perficienda redire potest. *arg. c. significasti. 18.*
extr. de homic. Gail. 2. O. 110. n. 12. Magn. Dn. Richter. P. 1. dec. 2.
n. 3. Magn. Dn. Pras. in Comment. ad ff. T. 1. P. 1. f. 14. n. 40. sive
non. Fufius quidem hæc potuissent deduci, pluraque exempla
addi, sed ne disputatio hæc modum præscriptum excedat, aliquid
desiderans adire potest Dd. hanc materiam tractantes, quorum
magnum suppeditabit numerum. *Gail. Damhoud. Theor. Obrecht.*
Carpz. & alii, quos vide sis. Hic sciscitari lubet I. An Bannitus
se defendere possit? Hæc Q. tam controversa & dubia est, ut
Imperatoria decisione & sanctione pragmatica opus sit, diversæ
hæc de Q. Dd. sunt sententiæ. Sunt qui negant, proferunt-
que sequentia: Ubi offensio iusta, ibi defensio est iniusta *arg.*
l. 4. C. de his qui ad Eccl. l. 5. C. de jur. Fisc. At Banniti offensio est
iusta. *v. Const. Pac. publ. Rubr. Von Pein der Friedbrecher. O. C.*
part. 2. s. 9. v. So bald auch/ ibi. sollen derselben Leib und Gut
allermänniglichen erläubet seyn/ und niemand daran freveln/ oder
verhandeln können und mögen. Magn. Dn. Struv. de vind. priv. C.
3. p. 30. Damhoud. in prax. Crim. c. 67. Filliucius. quest. moral. T. 2.
tract. 29. c. 2. n. 23. ubi limit. dummodo quis Zelo justitiæ & amo-
re patriæ inflammatus, non vindictæ privatæ cupiditate percitus
interficiat. Sed his non obstantibus affirmativæ sententiæ suf- 12.
fraganeum adjicio calculum, quam fovent Bl. Zasius, Salomonius,
Carrer, dicentes, absurdum esse homini non licere vindicare cor-
pus suum, cum tamen hoc ne brutis quidem animantibus unquam
denegatum fuerit. Civilis enim ratio civilia quidem jura tolle-
re potest, naturalia non utique §. 11. Inst. de j. N. G. & C. Natura-
lis autem defensio, quæ nec ipsi Diabolo deneganda Clem. past.
de sent. & re jud. nec bannito adimi potest. Theodor. in Coll. Cr.
disp. 11. thes. 4. lit. A. Et licet Princeps jus Naturæ & Gentium ex
legitimâ causâ aliquid addendo vel detrahendo limitare possit
l. 6. de j. & j. Planè tamen abrogare & ab eo recedere nequit.
dict. §. 11. Rectissimè igitur banniti sese contra vim defendunt.
Gotthofr. in notis ad L. 4. ff. ad L. Aquil. Obrecht. C. 5. num. 10.
Hinc est quod nec filius patrem bannitum occidere possit, quia ut 13.
Pater bannitus occidatur à filio, pugnare videtur cum pietate &
B chari-

eharitate patri debitâ, *arg. l. 38. §. 9. ad l. jul. de adult. Nov. 12. c. 2. in fin. ibi licet legum contemtor & impius sit, tamen pater est.* Similiter nec uxori licet occidere maritum bannitum, quippè cum contra reverentiam, quæ maritis exhibenda est, id esse ap-
 14. paret. *Magn. Dn. Struv. de V. P. c. 3. pag. 31.* INSTRUMENTALIS est omne id, quo vis illa repellitur, sive sit gladius sive bombardasive aliud armorum genus. Nam arma non solum galeas, gladios, hastas, bombardas & similia instrumenta continent; verum etiam Lapidés, fustes, cultros, pugiones. *l. 3. §. 4. ff. de vi & vi arm.*
 15. *l. 9. ff. ad l. jul. de vi publ. l. 233. §. de V. S. Gædd. in l. 41. ff. d. t.* Non inconcinne Q. II. An contra Parentes, qui limites paternæ castigationis præscriptos transgrediuntur, licita sit liberis defensio, ita ut illi impunè occidi queant? pro decisione hæc primo sunt observanda: Si Liberi conceptam parentis iram nullo alio remedio, uti *verbis*, lenire queant, fugâ salutem quærant; si verò aufugere impediuntur pro viribus verbera ictusve declinent & avertant; si tandem eò angustiarum redigantur, ut ipsos illos ictus nullo modo evitare possint, omni jure sanguinem parentis ef-
 16. fundere poterint. Id quod probatur his rationibus. I. Quia Patria Potestas non in atrocitate sed in pietate, qua filium castigans non dicitur vim inferre, sed omnia morum formandorum gratia facere, consistere debet. *l. 5. ff. ad L. Pomp. de parric. add. l. 35. de relig: & sumt. fun.* II. Filius hoc in casu aggressorem, non verò patrem, imò Latronem necat. *dict. text.* III. Quia hodiè jus vitæ & necis, quod olim ipsis competeat. *l. 11 in fin. de Lib. & Postb. in filios cessat. l. un. C. de emend. propin.* IV. quia ordinata Caritas incipit à se ipsa, ac insanus dicitur, qui ita diligit alterum, ut se ipsum negligat. V. quod injustum vitæ aggressorem occidere liceat. *Magn. Dn. Struv. d. l. c. 4 p. 45. Magn. Dn. Pres. in C. ad ff. T. 1. P. 1. f. 14. n.*
 17. 40. *Diss. Obrecht. c. 5. n. 19. & alii.* Non immeritò III. hîc Q. An adversus Præceptores modum in castigatione excedentes, licita sit discipulis defensio? Affirmantium cohorti ad stipulor; ubicunque enim eadem est ratio, ibi idem jus est statuendum. *l. 32 ff. ad L. Aquil.* Præcipuè cum docenti levis saltem castigatio permis-
 18. sa sit, & emendatio tranquillo animo fieri debeat. IV. Q. An subditis contra Magistratum? A. quando nempe cancellos jurisdi-
 ctio-

tionis suæ egreditur, limitesque suæ potestatis transit, illi impu-
nè non paretur *Ad. 5. v. 29.* illiq; resistere ut privato, omnes leges
omniaque jura permittunt *l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. l. 29. §. 7. d. t.*
& si vi aliquem invadit, vi rectè repellitur. *Obrecht. c. 6. n. 33. Magn.*
Dn. Struv. d. l. non enim Magistratui alteri inferre licet injuriam.
l. 32. ff. de injur. nec injuriarum occasio inde nasci debet, unde jura
nascuntur. l. 6. C. unde vi. V. Q. An mares se contra Fæminas vim^{19.}
intentantes jure defendere possint? Resp. quamvis nonnulli Φι-
λογύναςιοι pro fæminarum causa acriter pugnent: Ego tamen af-
firmativam rationi & LL. magis esse consentaneam statuere haud
vereor, utpote cum ipsa omninò experientia, communis omni-
um Magistra, sat abundè doceat, dari interdum viragines, ani-
imum prorsus virilem muliebri in corpore gestantes, à quibus hu-
jusmodi quid admitti posse cur mirum? imò & posse virum à mu-
liere internecioni tradi juris interpretes sat expresse docuerunt.
Hinc Carol. V. Imper. in P. N. D. art. 144. viro adversus fæmi-
nam à semet occisam moderaminis inculpatae tutelæ exceptio-
nem permittit in illis: wiewohl nicht leichtlich ein Weib einen
Mann zu einer entschuldigten Nothwehre Ursachen mag/so wäre
doch nicht unmöglich/das ein grausam Weib einen weichen Mann
zu einer Nothwehre bringen möchte / und sonderlich so sie sorgliche
und er schlechte Wehre hätte. vid. ad d. art. Marb. Steph. VI. Q. 20.
An uxores contra maritos. A. Quando maritus immoderatè &
sine causa ipsas plagis excipit & tractat, cum maritalis potestas
potius in amore, quàm in sævitia consistere debeat. arg. l. 1. C. de
emend. propinq. imò propter sævitiam mariti intolerabilem à vi-
ro prorsus separari debet. Habn. ad Wes. tit. de ritu. nupt. Quid?
quod Pontifex c. 8. X de Restit. Spol. jubet sævitiam abesse à Mari-
to, adèd ut si mulier propter sævitiam à viro aufugiat, non sit co-
genda, ut redeat, nisi præstita idonea cautione de non inferendo
malo. Hinc suadent Dd. abstinendum esse maritis à verberibus,
nisi summa necessitas exigat. Magn. Dn. Struv. C. 8. p. 78. n. 13. Cz. 21.
terum antequam hinc abeam, non præter rem erit prius dispice-
re VII. An L. D. permilla sit adversus Bruta, Furiosos, mente ca-
ptos, Ebrios & noctambulones? A. Quia nullus tam occidentis,
quam occisi respectus habetur. l. 1. §. 2. ff. ad L. corn. de sic. Obrecht.

Tract. de Nec. def. cap. 6. n. 57. & seq. Nam licet hæ personæ mentis
 iudicium & affectum vim faciendi seu injuriandi non habeant,
 sed citra propositum vim inferant: nihilominus tamen quia ra-
 tio *l. 3. de j. & j. in verb. quod quisq. ob tutelam corporis sui fecerit*, tam
 contra eum qui absque proposito, quam qui cum proposito nos
 aggreditur, militat, & sic sola vis & factum resp. defensionis suf-
 ficit, jure nos contra eos, tanquam aggressores defendimus,
Boc. de duell. c. 10. n. 17. ac omnibus notum esse debet commune
 illud juris brocardicum (*quod ratio doctis, necessitas barbaris,
 mos gentibus, natura feris præscripsit.*) VIM VI REPELLERE LICET.
 defensor enim propriæ salutis in nullo peccasse videtur. *l. 3. C. ad
 L. cor. de. sic.* Ob defensionem a. multa admittuntur, quæ regulis
 juris alias contrariari videntur. *Carpz. Dec. illust. 41. n. 17.* sed mihi
 properandum est ad

CAPUT. III.

De Materia seu Objecto.

§. I. **P**ostquam Cap. præced. perlustravi Causam L. D. efficientem,
 OBJECTUM nunc ejusdem considerandum, ratio institutæ Me-
 thodi nobis proponit. Geminum a. est, *vel PRIMARIUM vel SE-
 CUNDARIUM.* Primarium sunt personæ. NECESSARIÆ & EXTRANEÆ.
 Necessariæ sunt v. c. Parentes, Liberi, Fratres, Conjuges, Affines ac
 Consanguinei, & ob necessaria officia ipsis præ cæteris debita,
 rectè à nobis defenduntur, quâ etiâ ratione Pater tenetur fi-
 lium, & vice versa Filius Patrem, defendere, cum ii penè eadem
 persona intelligantur. *l. f. C. de Impub.* Sic Frater Fratrem quia sunt
 quodammodo partes & viscera unius corporis. *Dn. Carpz. Prax.
 Crim. Part. 1. Quest. 32. n. 5.* Conjux conjugem eò quod Maritus
 & uxor pro una persona habeantur, & una caro unaque anima
 sunt. *Dn. Carpz. d. l. n. 7.* atque ita iis omnia communia existi-
 mantur. *Genes. 2. vers. 24.* Affinis Affinem, Consanguineus Con-
 sanguineum, nam uni ex his injuria facta, etiâ reliquos onerat.
*Magn. Dn. Richter V. 2. conf. 124. f. 545. Magn. Dn. Strauch. Vir
 2. certè summi & pleni ingenii. Dissert. 29. apb. 7.* Modo observetur
 moderamen inculpatae tutelæ, ac quis commodè & sine periculo
 proprio facere possit. *Theodor. Pr. Cr. disp. fin. tb. 4. lit. D. &
 hic*

hic casus semper excipitur, nemo enim ad opem ferendam periclitanti cum vitæ suæ periculo tenetur. Ac quilibet regulam diligendi proximum à semetipso accepit. *can. 8. c. 23. q. 5.* cum omnes homines malunt sibi melius esse quam alteri. Concordat huc illud Senecæ: *Dabo egenti, sed ut ipse non egeam; succurram perituro, sed ut ipse non peream.* Possem quidem plura hic adducere, verùm cum *Damboud. Prax. Crim. c. 80. Dn. Carpz. d. l. 9. 32. n. 1. 2. 3. & seqq.* ac alii adeò latè has personas & totam de his materiam tractarunt, ut his addens, noctuas, *quod dicitur, Athenas ferre, & post Homerum Iliada scribere vel- le mihi videatur, ad eos, cum transcribere quid laboris non ingenii sit, uti loquitur Glossa in l. 1. ff. sol. matr. B. L. remitto.* **3.**
EXTRANEÆ PERSONÆ hinc sunt, quibus nulla speciali obligatione vel affectione devincimur. Hinc **Q.** an defensio pro hisce offensis suscipi queat? **A.** Illudque omni jure fundatum, ita ut etiam extraneum de salute suâ periclitantem defendendo, occidens, modo moder. inculp. tut. observarit, à pœna liberandus sit. *Salom. ad l. 3. de j. & j. Ayres. in tract. de homic. nec. p. 1. n. 250.* Probo autem illud **I.** Jure DIVINO. *Lev. 19. v. 18. Matth. 22. v. 39. Luc. 10. v. 38. Prov. 24. n. 11.* **II.** Jure NATURALI. Cum cognatio naturâ inter omnes homines intercedat. *l. 3. de j. & j. præsertim inter Christianos, qui fratres nuncupantur. Matth. 22. v. 39. Exod. 2. v. 12.* Huc facit quod Cicero dicit. *lib. 1. offic.* Qui non defendit, nec obstitit, si potest injuriæ, tam est in vitio, quàm si parentes, aut patriam aut Socios deserat. Et illud Ambrosii: Qui non repellit injuriam à Socio, si potest, tam est in vitio, quàm ille, qui facit. **III.** Jure CIVILI. Quò boni publici curam gerere præcipitur. *l. 4. ff. de Nov. Op. Nunc. l. 2. §. 5. ff. de aq. & aq. pluv. arc.* Clarius hoc exprimit *P. H. D. art. 150. ibi: So einer zu Rettung eines andern Leib/ Leben oder Gut/ jemand erschlägt.* **IV.** Jure CANONICO. *c. 5. caus. 23. q. 3. c. 54. caus. 2. q. 7.*
Hactenus de Objecto primatio, ratio ordinis nunc requirit ut **4.**
jam ad SECUNDARIUM discursum meum vertam, sunt autem **RES & FAMA.** **RES** optimo jure sunt defendendæ, quia, ut dici assollet, sunt alter sanguis hominum *juxt. Gloss. in l. 14. C. de adv. div. jud.* uti autem deficiente sanguine homo vivere nequit, ita etiam de-

ficientibus bonis vitam suam sustentare minime poterit. *Ob. rechr. c. 3. n. 12. Boër. dec. 103. n. 3.* Accedit, quod opes, bona & res, ad vitam conservandam necessaria, viscera hominis appellantur. *Carpz. Pr. Cr. P. 1. q. 32. n. 14.* Num verò ob propugnationem ac conservationem earum occidere in valesores liceat, merito Q? Ego vel Affirm. sustinerem, dummodo, I. Defensio rerum cum vitæ & corporis periculo conjuncta sit, puta si quis cum armis veniat & alienas res occupet. *l. 3. §. 9. ff. de vi & vi arm. l. 54. §. 2. de furt. l. 9. ff. ad L. Cor. de sic. Wesf. conf. 19. num. 52.* vel alio modo res conservari aut recuperari nequeat, & hoc fit si per vim aufert, tunc enim non saltem pro retinendis rebus, sed principaliter pro conservanda vitâ licitè occiditur. *Bachov. ad Treutl. Vol. 2. disp. 32. thes. 6. lit. S. Felin. in c. 2. verb. te tuag. de homic. n. 4.* Constat enim magnam differentiam esse inter defensionem rerum ac vitæ; Vita enim hominis semel amissa recuperari nequit: quid? quod præferenda est quibuscunque rebus etiam pretiosissimis, res verò ablatæ actionibus & interdictis repeti possunt. Sola enim rerum incorporalium jactura neminem commovere debet, ut aliquem interficiat. *c. suscepimus de homic. II.* Ut hoc procedat, requiritur ut sint magnæ res, & bona ampla, quæque magni precii sunt. *arg. l. 52. ff. ad Leg. Aquil. minuta enim non merentur talem defensionem, huic consonat regula illa notissima: Quod minima non sint in consideratione. l. 4. ff. de in integ. rest. Si enim parçitur famæ hominis pro re vili, multo magis parçendum est vitæ. l. 38. §. 9. ff. ad L. jul. de adult. Damboud. Pr. Cr. c. 78. n. 4.* Plura de rebus & bonis qui volunt consulant. *Magn. Dn. Scriv. in tract. de V. P. C. 6. p. 56. & seqq.*

7. Sequitur FAMA, quin autem illa rectè defendatur, nullum est dubium: quia est illæzæ dignitatis status, & vitâ & moribus comprobatus, *l. 5. §. 1. de extraord. cogn. & qui talem famam negligit, crudelis est. c. Nolo. q. 1.* Est enim thesaurus inæstimabilis, & sicut lilium dans suavitatem odoris. *Rel. à Valle. conf. 98. n. 49. vol. 4.* quam homo pluris facere debet, quàm omnia bona. *l. 26. ff. Si quis omiff. caus. test. Vel oculos suos. l. 8. C. de decur.* Proinde melius est nomen bonum quàm divitiz multæ. *Prov. 22.* Hoc loco non inconvenienter, I. Q. An ob famæ defensionem quis occidi

10
cidi possit? Hæc quæstio non perinde expedita est: pro utraque
sententia speciosa satis adducuntur argumenta, & quælibet etiam
suos defensores habet: Ego, salvâ aliorum autoritate Negan-
tium sententiæ, ut de jure veriori subscribo. I. quia nulla inter
verba & verbera multò minus effusionem sanguinis proportio.
Harpr. in §. item Lex Corn. n. 88. Inst. de publ. II. Macula illa
remediis judiciorum legumque ordinariis purgari ac elui potest,
uti hoc ipsum vel de sola recantatione seu revocatione per inju-
riantem sive spontè sive jussu judicis facta, tam verum quàm ve-
rissimum est; & Legislatores præcipuè ad id incubuere quo calu-
miantium iniquitates expellerent, maximè cum fama & existi-
matio vel ipsi vitæ comparetur, imò nisi sacratissimæ leges ca-
lumnias malevolorum repellerent, vel uno sanè momento inte-
gram etiam hominum turbam infamem reddere niterentur. *B.*
Frantzk. in Exerc. 12. Quod tamen eò non est extendendum, si
judicis copia haberi nequeat, vel durissimum necessitatis telum,
antequam ad judicem devenimus aliud urgeat; tùm enim quod
summo jure, quovis etiam modo se contra famæ corruptores de-
fendere possit indubitati juris est. II. Q. An honesta Virgo 9.
pro defensione pudicitie attentatæ, stuprique amovendi causa,
violentum stupratorem licitè occidere possit? A. per *l. 8. §. 2.*
quod metus caus. l. unic. C. de Rapt. Virg. l. 54. C. de Epis. & Cler.
ac *D. Hadrianus rescriptit de violento stupratore, eum, qui stu-*
prum sibi vel suis per vim inferentem occidit, dimittendum. l. 1.
§. 4. ff. ad L. Cor. de sic. Theod. dis. ult. thes. 2. lit. a. Ratio est, quia
pudicitia & virginitas est res omni æstimatione major, ac dos
optima ac preciosissima, quæque semel amissa, perindè ut vita
irreparabilis est. *l. un. C. de Rapt. Brunnem. in comment. C. d. t.*
adeò ut eam ne Deus quidem possit restituere. per *tex. expr. in*
can. 11. caus. 32. q. 5. quam ob causam stuprator violentus latro-
ni æquiparatur. *P. H. D. art. 119. in v.* Und soll einen Räuber
gleich/ ut & in verbis so iemand einer unverleumbden Ehe-Frau/
Witwen oder Jungfrauen mit Gewalt und wider ihren Willen/
ihr jungfräulich oder fräulich Ehr nehmen &c. Adeoque fami-10.
nam aut Virginem si stuprum violentum non nisi occidendo
avertere possit, peccare, si non occidat, cum videatur in stuprum.

con-

consentire *Magn. Dn. Struv. d. l. c. 5. p. 56. n. 3.* Cum enim Virginitas & pudicitia sit eorum numero, sine quibus, ut Seneca docet *l. 1. de benef. c. 11.* possumus quidem vivere, sed ut mors potior sit. Cui convenit *Const. Elect. 42. p. 4. in princ.* Es haben erbare Leute allewege das Leben und die Ehre gleich geachtet/te. Hinc ejus defensio cum alterius interfectione recte concessa est. Et meminit. *Boer. Cent. 3. disp. 4. tb. 45.* Libidinosi cujusdam, qui quod ancillæ vitium per vim afferre laboraverit, virilibus
 II. est ab ea privatus. III. Hic dubitari contingit. An jus defensionis competat meretrici? N. Ubi enim cessat ratio legis, ibi cessat & ipsa lex; Atqui hic cessat ratio legis scil. pudicitia. E. Et ipsa dispositio legis i.e. defensio. Pudicitia namque non potest violari in ea quæ nullam habet, ut meretrix, quippè quæ corpus & pudorem alienis libidinibus prostituit, sui copiam præbet, ultrò se stupro dat, passimque venalem formam exercet. *l. 20. C. ad L. jul. de adult. Magn. Dn. Schröter Jus celeberrimus, Patronus & Præceptor meus summâ veneratione dignus in resolut. LL. C. de Rapt. Virg.*
 IV. Q. An Maritus habeat Legitimam defensionis pudicitæ causam, quando quis uxori invitæ & vi osculum rapit, aut amplexus imprimit, imprimis si in loco suspecto, clam & sub tenebris fiat? Si quid pro Cathedra esset defendendum, affirmativa arridet sententia, ad rationes quæ me movent in disputationis conflictu exigenti dabitur responsio. Cæterum hæc *L. D. pudicit. jure etiam competit I. Parentibus. l. 54. in princ. C. de Episc. & Cler. II. Maritis. l. 4. l. 30. C. ad L. jul. de adulter. P. S. D. art. 142. ibi: Da einer einen unkeuscher Werck halber bey seinem ehelichen Witbe sünde &c. III. Sponso. l. 15. §. 24. ff. de injur. IV. Cognatis & Affinibus. l. 54. C. de Episc. & Cler. V. Tutoribus & Curatoribus. l. un. C. de Rapt. Virg.* Sed si rationes hisce vellem apponere, facilius deficeret charta quam materia; remitto itaq; B. L. ad Autores qui hac de materia sparsim tractarunt.

CAP. IV.

De Forma.

§. 1. **F**ORMA nunc inspicienda venit, per quam res in esse suo constituitur, & sine qua, ne quidem incipit esse; quippè cum præcipua

10
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

pus cuiusque rei pars sit, quâ etiam ab aliis discernitur. *Gail. 2. O. 19. n. 51.* Est namque forma à lege præscripta ordinata dispositio, ordinans certos hominum fines. *arg. l. 4. ff. de jur. fisc. quæ maximè necessaria est in L. D. propterea ut defensoris finem ita ordinet, ne sub prætextu juris defensionis injuria, vindicta & homicidia illicita oriantur.* Consistit autem secundum communem Interpretum & Pragmaticorum assertionem in MODERAMINE INGULPATE TUTELÆ, cujus requisita sunt tria. scil. I. MODUS, II. CAUSA & III. TEMPUS. *vid. Dn. Carpz. Pr. Cr. p. 1. q. 28. n. 20. Gail. de P. P. c. 16. n. 17. Damboud. c. 76. n. 13. Schneidew S. 1. n. 15. l. de j. N. G. & C. Perez. ad tit. C. quand. lic. unic. n. 4. Magn. D. Richter p. 1. dec. 2. Magn. Dn. Struv. in S. I. C. disp. 4. tb. 35. Magn. Dn. Pres. Comment. ad ff. T. II. P. II. pag. 136. n. 23.* Primum itaque requisitum MODUM scil. quod attinet, ille consistit principaliter in eo, ut inter defensionem & offensionem sit justum æquilibrium, proportio & paritas, ita ut offensioni respondeat defensio, adeoque qualis illa, talis & hæc esse debet. v. c. si me quispiam invadat inermis, sed pugnis tantum bellaturus; inermis quoque me defendam, ac illi pugnis tantum resistam oportet, id est, non est mihi licitum illum percutere gladio, ob verbera enim non periculosa non licita est occisio. *Magn. Dn. Struv. c. 4. p. 37. n. 9. Landr. lib. 3. art. 78. n. 10. vers. Denn wer dich mit Fäusten schläget/ den sollstu nicht mit einen Schwert wieder schlagen/ &c. Nisi sit ille me multò major & fortior, ac plus pugnò possit, quàm ego ense, tunc armis contra inermem uti licet, nec propterea moderamen inculp. tut. excedo. Dn. Carpz. d. l. n. 26 Wesenb. conf. 19. n. 57. p. 1. Facit. Gloss. juris Saxon. art. 87. verb. Ob die Nothwehr. vers. Es wäre denn daß sich einer anders nicht retten könnte/ sondern würde gezwungen seinen Leib/ wie er möchte/ zu fristen.* Hisce adumbratis, pauca dicenda sunt de hac Q. An paritas armorum requiratur? *R. N. cum. Wesenb. disp. 3. tb. 9. Schulz. in Synops. Inst. p. m. 455. Carpz. d. l. n. 27. Magn. Dn. Struv. d. l. p. 44. n. 4. Magn. Dn. Strauch. dissert. 29. aph. 7. I. Quia defensio in continenti fieri debet uti §. 10. dicitur, quomodo autem defensor sibi semper de paritate armorum prospicere poterit? quid? quod si non nisi paribus armis cum aggressore congregi, seque tueri liceret,*

C

eēret, sēpē inuasus ejusmodi armis destitutus" periculum immi-
 nens avertere non possit. *Theodor. in Coll. Crim. disp. fin. lb. 5. lit. c.*
 II. quia nullibi LL. necessariae defensionis praescripserunt armorum
 aequalitatem, sed inuasus quocunq̄ue telorum & armorum
 genere contra inuadentem & injuste vim inferentem se defendere
 potest. *l. 52. §. 1. ff. ad L. Aquil. l. 3. C. ad L. Corn. de sic.*
 III. quia stultum esset, si quis firmioribus armis se defendere
 posset, his abjectis suae salutis oblivisci. *Coras. in l. 3. ff. de j. & j.*
Bocer. lib. 2. de Duello. c. 10. n. 56. Obrecht. de N. D. C. 10. n. 6. 7.
Dissent. Farinac. in Pr. Cr. p. 4. tit. de homic. q. 125. n. 354. Card.
 4. *Tusch. T. 2. lit. D. concl. 131. n. 17.* Commodē hic Q. posset: An
 aggressor si velit alicui alapam infligere armis repelli & oc-
 cidi possit? sed hanc Q. decidere hic non lubet, verum
 brevit. causa remitto B. L. ad *Damboud c. 79. n. 1. Carpz. d. l. q.*
 3. *30. n. 34.* Hinc ardua & in utramq̄ue partem diu agitata Q. ex-
 surgit quae mirē torsit Dd. Capita. An in dubio vitae discrimine
 constitutus, cedere cogatur, & fugere? mihi per distinctionem
 meam exponere mentem placet. Aut fuga est periculosa, aut
 non est: Priori casu non tenetur, si scil. fugienti immineret fu-
 giendo periculum scil. cadendi; aut quod fugiens ab adversario
 insequente posset citius comprehendi, & à tergo accepto vulne-
 re necari, ob velociorem insequentis cursum, quem fugiens me-
 tuit. *Bart. l. 1. C. unde vi. Obrecht. c. 10. n. 10. Alex. in consil. 109.*
n. 8. idem dicit Zenzelinus, si fuga esset vituperium aggresso alla-
 tura. v. c. si rusticus aggrediatur militem, tunc miles non tene-
 tur fugere, ratione hac movetur Zenzelinus quod haec aequipa-
 rentur non posse absolutē recedere, & posse, sed non nisi cum
 dedecore recedere. *arg. l. 10. ff. ex quibus caus. maj. Facit. P. S. D.*
art. 140. vers. Und der benöthigte kan süglich nicht entweichen
ohne Fährlichkeit oder Verletzung seines Leibes/Lebens/Ehr und gu-
ten Leumuths/&c. Accedit, quod in *l. 1. §. 27. ff. de vi & vi armat.*
dicitur. Vim vi, arma armis esse repellenda: repellere autem non est
 fugere, sed vim vi à se avertere. *d. l. quod non pedum celeritate,*
sed aliā vi objectā fieri possit. Periculosum enim est, imò igno-
 miniosum, turpiter fugere, & instar leporis salutem pedibus com-
 mittere; *arg. l. 15. de cond. inst. l. 125. de. V. S. B. Frantzk. exerc. 12.*
q. 6.

q. 6. n. 7. *Damb. d. l. c. 76. n. 9. Magn. Dn. Richter Vol. 2. conf. 511. n. 10. f. 1404. ubi totam hanc Q. nervose non minus quam copiose resolvit.* Posteriori calu quando scil. fuga non est periculosa & is 6. commodè & tuto fugere potest, tunc fugere tenetur. *Dn. Frantzk. d. l. n. 24. Magn. Dn. Struv. c. 4. p. 44. n. 5.* ita ut si non aufugiat, homicidium punibile committat, & hæc sententia probatur. *l. 45. §. 4. ad L. Ag. Damboud. d. l. n. 9. V. c.* Si quis, cum pro foribus suis staret, potuerit adversarium minitatem & ad se pergentem arcere, occluso ostio ædium suarum, id verò non facit, sed resistendo ac se defendendo, occidit eum, qui absque dubio moder. inculp. tut. excedit, adeoque ob excessum extraordinariâ pæna plectendus est. *Dn. Carpz. d. l. q. 30. num. 63. & seqq.* Verum enim verò sunt nonnulli casus, quo quis ex fuga ignomi- 7. niam contrahit, v. c. Servo cui reprehensibile, dominum suum in vitæ periculo constitutum relinquere. *l. 1. §. 31. & 35. l. 19. ff. ad Sct. Syllan.* Vasallo probrosum est, si dominum suum in prælio dimittat. *1. F. 5. in pr. 2. F. 6. 7. & 24. §. it. qui dominum. Carpz. d. l. n. 62.* Et turpe marito, si adulterum domi deprehensum, armisque resistentem fugiat, eumque cum uxore relinquat. *arg. l. 2. §. 2. l. 11. §. socer. ff. ad L. jul. de adult. eadem res est cum militibus ut antea dictum. Hieron. Cuchalon in addit. marginal. ad Dec. ad l. 50. ff. de R. J. num. 8. lit. b.* Sed jura hæc, cum sint singularia, non temerè ad consequentiam produci debent. Hactenus dictum 8. de primo requisito, jam considerandum est secundum moder. inculp. tut. quod est CAUSA, quæ consistit. I. in injusta insultatione aut offensione. Nam ubicunque vis atque offensio est licita atque justa, ibi defensio est injusta atque illicita. Undè fontes & delinquentes officialibus & apparitoribus, à quibus ad carceres aut pænas ducuntur, resistere, seque adversus eos defendere nequeunt. *P. H. D. art. 140. ubi habetur. So einer iemand mit einem tödlichen Waffnen oder Wehr überläufft / ansicht / oder schlägt.* II. Talis debet esse insultatio, per quam insultato periculum mortis imminet. *Schultz. in Synops. Inst. de L. Aquil. p. m. 452.* III. Si insultatus periculum mortis aliter quam adversarium occidendo, evadere non possit: Si itaque aggressorem facilè repellere potes, non est quod eum interficias, si fugiat, non est quod

quod cum sine causa persequaris, si vim absque cæde repellere
potes, cædem ne perpetres. *Perez. ad T. C. quand. lic. un. fin.*
jud. l. 45. §. 4. ad L. Aq. ibi. cum aliter se tueri non possunt. Quan-
do autem quis dicatur observasse moder. inculp. tut. vel limites
L. D. difficile est definire, cum & legibus non sic definitum, pro-
indè Prudentis judicis erit animadvertere, quando insultato ag-
gressio periculosa fuerit, & quando steterit in finibus defensionis.
Salom. in l. 3. de j. & j. Zas. in d. l. 3. n. 12. Menoch. lib. 2. de A. I.

9. Q. C. 277. Perplexæ Quæstionis est. An solæ minæ vi repelli
possint? R. N. Sunt enim minæ verba tantùm, & verba verbis
repellas oportet, non factis: tamque gravem offensionem non
habent ut ob eas solas alterum cædere liceat, *Obrecht. c. 11. n. 15.*
Theodor. disp. fin. tb. 5. lit. E. Damb. c. 76. num. 19. aliàs occidens
à pæna homicidii non est exemptus: nisi certè minitator jam jam
lese pararet ad minarum executionem v. c. Manus ad gladium
admovendo, gladium stringendo aut enudando, traconem bom-
bardæ attrahendo, hastam arripiendo, Lapidem levando, adjuto-
rium convocando, sua arma adferri curando. *Carpz. d. l. 9. 29.*
n. 58. vel consuetus esset suas minas ilicò executioni mandare.
l. 1. ibi minatur. C. quand. lic. unic. ubicunque enim in vitæ peri-
culo versamur, vel cunctatio periculosa est, prævenire justæ de-
fensionis est. *d. l. unic.* Cæterùm aliud etiam remedium super-
est, ut ille qui in periculo sit petat cautionem de non offen-
dendo, vel etiam bene vivendo, atque ita M. Mart. 1622. in Colleg.
jurid. hujus loci C. Kranken Ambtschreibern zu Eysenach respon-
sum fuit: Daß Jacob Rauch: Bis so lange er der Betrohung
halber einen genugsamen Vorstand bestellet/ ferner in Verhaff-
tung zu halten/ und nach auffgerichteter caution &c. *Magn. Dn.*

10. Richter/ V. 2. conf. 350 f. 1022. n. 9. Sequitur nunc tertium re-
quisitum quod est TEMPUS, requirens ut defensio fiat non ex in-
tervallo & postquam jam pugna sedata est, quia tunc non est L. D.
qui enim ex intervallo illatam vim repellit, cogitatò id, & ad-
ultionem fecisse censetur *l. 45. ff. ad L. Aquil.* Sed confestim &
incontinenti, *l. 3. §. 9. de vi & vi armat. l. 17. eod. l. 52. §. 1. ad L.*
Aquil. l. 12. §. 1. quod met. caus. Germ. auf frischer That/ auf fri-
schen Fuß/ zur stund/ unverzüglich. *idem sentit. Gloss. Germanic.*
juris

Juris Sax. in art. 78. lib. 3. LandR. n. 10. in verb. Ob die Nothwehr vers. Zum andern gehöret darzu ibi. daß die Nothwehr in der frischen That und auf frischen Fuß geschehe. Wesenb. conf. 19. Berlich. p. 2. concl. 13. n. 40. & seqq. Ratio est, quod cessante vi, cesset necessitas, cessante necessitate, cesset etiam hoc jus L. D. Magn. Dn. Struv. d. tract. c. 4. p. 43. Et hoc est in continenti fieri, 11. quando insultatus, in ipso aggressu atque in pugnae continuacione, flagrante adhuc offensione & conflictu, non divertendo ad alios actus insultantem seu aggressorem vel vulnerat vel occidit. Carpz. d. l. q. 31. n. 22. Hinc cum Titius aggressorem suum à quo percussus fuerat, præterlapsâ horâ dimidia post offensionem, propè januam expectans, illum cultrò perfoderat dictata fuit fustigatio. Magn. Dn. Præses C. ad ff. T. 2. P. 2. pag. 237. num. 35. Vel si quidam, dum pugnis invicem conflictati essent domum iret, & gladium afferendò percutientem domum euntem insectaretur & occideret, hic pæna gladii afficitur. Magnif. Dn. Præses d. l. & hoc non est in continenti fieri, illud autem procedit quoad defensionem personæ, secus est quoad defensionem rerum, quo casu effusius & latius dicitur quid esse factum in continenti. Gail. lib. 1. de P. P. c. 16. n. 17. Tandem Q. An quis primum ictum ex-12. pectare teneatur. N. melius enim est occurrere in tempore, quàm post vulneratam causam remedium quærere, & à plaga accepta tandem se vindicare. l. unic. C. quand. lic. unic. Nam vis impendens justè repellitur, eam verò quæ illata est, repellere amplius nequimus; cum post receptam percussionem repercutere vindicta sit, non defensio, siquidem defensionis est prævenire, cavere, protegere, resistere ne vapules. Salom. in l. 3. de j. & j. n. 8. l. 3. C. ad L. cor. d. sic. P. H. D. art. 140. verb. Ist auch mit seiner Gegenwehr biß er geschlagen wird/ zu warten nicht schuldig. Fieri enim potest ut ictum non evadat sed eò statim trucidetur, vel ita lædi potest, ut facultas defendendi nulla reliqua foret. Dn. Carpz. Pr. Cr. P. 1. q. 29. n. 57. Quid? quod nemo est quem arma & gladius evaginatus non deterreat. Plura sanè essent dicenda de hac Q. sed præstat tacere quàm pauca loqui. vid. Damboud. c. 76. n. 5. Magn. Dn. Richter. V. 2. conf. 511. n. 7. f. 1405. Progredior nunc ordine sic jubente ad

De Fine & Effectu.

- §. 1. **F**inem L. D. duplicem statuo, PRINCIPALEM & MINUS PRINCIPALEM. Principalis, quem defensor primariò sibi in animo habet propositum, est tutela & corporis. l. 3. de j. & j. ibi: ob tutelam corporis. l. 45. §. 4. ibi: se tueri. ad L. Aquil. & rerum l. 3. §. 9. ff. de vi & vi arm. l. 54. §. 2. ff. de furt. Minus principalis est vel vulneratio & debilitatio. clem. un. ibi: mutilate invasorem de homic. vel occisio aggressoris. l. 4. l. 5. ff. ad L. Ag. l. 3. C. de sic. P. H. D. art. 139. verb. In solcher Nothwehr entleibt. Aggressor enim animadvertens se non aliter vitam suam contra vim ac injuriam alterius defendere posse, jam præter intentionem primam eò incumbit, ut invadentem vel vulneret vel occidat. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. defendentis enim intentio principaliter directa est ad salutem propriam, & secundariò duntaxat ob necessitatem inevitabilem ad alterius occisionem. Reliqua propter chartæ angustiam intra quam me coarctavi omittens, aggredior
2. **E**FFECTUM, qui iterum est duplex, PRINCIPALIS ET ACCIDENTALIS. Principalis est Salus proprii & alterius corporis, imò & alterius & nostrarum rerum, atque hic oritur per se ex intentione defensoris. Accidentalibus est vulneratio & occisio. Contingit enim nonnunquam ut defensor, quando se legitime defendit, alterum occidat. Cæterum ad hunc effectum accedit & alius, nempe impunitas defensoris, qui enim in L. D. aggressorem vulnerat & debilitat, vel planè occidit, ille nec pœnam homicidii ordinariam, nec aliam arbitrariam incurrit, quia quod facit, jure fecisse existimetur. l. 3. de j. & j. l. 3. §. 7. ibi: nec enim injuria hoc fecit. ff. de incend. ruin. l. 2. ibi: nullam ob id factam calumniam metuere debet. l. 4. ibi: jure casum videri. C. ad L. Cor. de sic. Imò cuius vim suæ vitæ à quocunq; injustè illatam, vi contrariâ repellere licet, etiam adhibito mod. inculp. tut. cum internecone illius, qui vim intulit, vide post alios. Dn. Carpz. d. l. 9. 28. & confirmat hoc P. H. D. art. 139. Welcher eine rechte Nothwehr/ zu Rettung seines Leibes und Lebens thut/ und den jenigen/ der ihn also benöthiget/ in solcher Nothwehr entleibt/ der ist darum niemand

mand nichts schuldig. & art. 140. ibi. Der mag sein Leib und Leben
ohne alle Straff/ durch eine Gegenwehr retten. Ei namque est
ignoscendum, qui qualitercunque sanguinem redimere potest.
l. 1. in f. ff. de bon. eor. qui ant. Nam qui jure suo utitur, dolô non
facere videtur. l. 55. de R. I. quod enim legitimè sit pœnam non
meretur, & hac ratione homicidium dicitur justum, quod fit lege
permittente. Berlich. p. 4. concl. 12. n. 1. 2. Et culpa caret tam in
foro poli quàm in foro soli, adeoque coram Deo justum & excu-
satum est. Carpz. q. 28. n. 10. Hocque probabo sequent. Syllog. 4.
Quicumque facit ea, quæ mandat Deus, natura jubet & Magi-
stratus præcipit ille non peccat. Sed talis qui cum mod. inculp-
tur. ob defensionem corporis & rerum aliquem occidit, facit ea
quæ mandat Deus, natura jubet &c. E. non peccat. Cæterùm
si moder. inculpat. tur, legitimè & strictè quis observarit ac nul-
lum planè excessum in eo commiserit (quod certè probare diffi-
cillimum est. teste Georg. Notschitz/ in proc. part. 2. art. 3. num. 11.)
ille neque de expensis, neque de ullo damno occisi heredibus te-
netur, sed ab omni pœna (& ita à solutione Wergeldi & multæ
60. solidorum) est exemptus & immunis. Cöl. in P. E. p. 1. c. 9.
n. 63. Carpz. d. l. q. 27. n. 59. & q. 28. num. 30. & seqq. Magn. Dn.
Pres. comment. ad ff. T. 2. P. 2. p. 236. n. 24. & ita m. dec. an. 1637.
in Scabin. Jenensi ad consultationem J. S. S. R. S. judica-
tum fuit. Daß erwehnter Regiments-Quartiermeister die von
ihm vorgeschickte Nothwehr zur genüge erwiesen und beybracht/
daher er von angestelter inquisition zu absolviren und zu entbin-
den/ auch wegen der an G. S. begangenen Entleibung ohne einige
Kahr und Wandel zu lassen. B. R. W. eodem modo A. 1640.
J. Facio Questori zu Gräfenthal responsum fuit: Burden die
Summarischer weise abgehöret/ Zeugen ihre Aussage/ immassen
sie zu thun schuldig mit einen leiblichen Ende bestercken/ so ist so
dann bemelder E. gestalten Sachen nach/ von angestelter inqui-
sition zu entbinden/ auch mit einiger Straffe nicht zu belegen.
B. R. W. plura exempla suppeditat. Dn. Carpz. de l. num. 45. &
seqq. Magn. Dn. Richter/ Part. 1. dec. 2. Dissent. Dan. Möll. in com-
ment. ad const. Elect. Sax. P. 4. c. 11. n. 1. Berlich. p. 4. concl. 12. n. 4.
Zobel. p. 4. differ. 29. n. 6. Fachs. differ. 62.

CAP.

CAP. VI.
De Affinibus & Repugnanti-
tibus.

§. I. **E**T ita absolvi quoque effectus L. D. ne tamen quid desit, per paucis subjungere lubet AFFINIA, quibus denique REPUGNANTIA annectere mens est. Cum L. D. igitur affinitatem habet I. Defensio brutorum, quia tam feris, quam hominibus ipsa Natura præscripsit, ut omnem semper vim quacunque ope possent, à corpore, à vita sua propulsarent, uti id ipsum sic sat luculenter deducit Cicero lib. 1. de offic. Principio, dicens, generi animantium omni est à natura tributum, ut se, vitam corpusque tueatur &c. Differt tamen defensio brutorum à defensione hominum; ratio solida hæc dari poterit, quia naturalis ratio hominem ad defensionem incitat, eidemque certum præscribit modum, extra quem prodire nefas est. Cætera verò animantia etiam se defendunt instinctu naturæ adversus imperum, sed quatenus percipi & sentiri ab iis potest, & ita illorum defensio à solo appetitu sine ratione proficiscitur, bestię enim juris perindè ac rationis sunt expertes. II. Defensio judicialis. Nam hæc vel propriæ vel alienæ defensionis causa suscipitur; & iterum discrepat def. judicialis à L. D. illâ enim ordinarium habet remedium, hæc extraordinarium. Non autem sicco pede prætereunda sic sat agitata illa apud Politicos Q. Num aliquem provocare ad Duellum liceat. N. Duella enim omni jure sunt prohibita, eò quod provocans contra Deum, Magistratum, proximum & contra se ipsum peccet, uti pluribus probant. Obrecht. c. 11. n. 39. Bocer. lib. 2. de Duell. Berlich. p. 4. concl. 16. Ubiunque enim lupetit remedium juris, ut vindicta in judicio per legitimos tramites juris, cessare debet via facti. Cöler. de P. E. p. 1. c. 5. n. 32. nec quicquam evocati existimationi & honori (ut vulgò putant) detrahitur, si non compareat, & duellum suscipere detrectet, multò minus provocatus non comparendo infamiã contrahit: Ea enim vel juris vel facti erit, juris non esse poterit, quia Lex ob turpè aliquod commissum eam irrogat, E. facti? non, quia homines graves, boni & honesti non infamiã, sed laude dignam detrectantem.

cen-

40
censebunt. Proinde provocatus comparere nec debet nec potest,
sed potius contra provocantem iudicio experiri. *Bocer. d. l. Dn.*
Carpz. Pr. Cr. P. 1. q. 29. n. 71. & seqq. Imò laudabiliter in Gallia
superioribus annis per proximè defunctum Regem sancitum, &
moderno Regis nomine renovatum est, ut uterque (*provocans*
& *provocatus*) sine respectu personarum æquali supplicio affi-
ciatur, & si fuga alteruter elapsus sit, imago absentis de patibulo
publicè suspendatur. *B. Frantz. in exerc. 12. p. m. 754.* Totam
hanc duelli & monomachia materiam resolvit. *Bocer. d. lib. 2.*
Virgil. Pingitzer. Q. S. 59. ubi prolixè ostendit provocandi con-
suetudinem etiam in Academiis inter Scholares hodiè nimium
frequentem esse; consule hic *Magn. Dn. Pres. JCum celeberrimum*
in insigne suo Tractatu de Priv. Studios. cap. XI. n. 7. & seqq.
Hic breviter annectere placet quid de poena provocationis ha-
bendum sit, præprimis si unus interfectus fuerit, & quidem pro-
vocatus occidens provocantem ad duellum extraordinariè puni-
tur. *Const. Elect. 10. p. 4. ibique Dan. Möll.* Si autem provocatus
à provocante interfectus fuerit, hunc ut homicidam puniendum
volunt *Dd, Möll. d. l. n. 12. de Studiosis. vid. Dn. Carpz. in Juris-*
prud. Forens. P. 4. const. 9. defn. 5. per tot. Restant, adhuc expe- 4
dienda REPUGNANTIA. Repugnat autem L. D. quando quis non
observat moderamen, sed terminos excedit, illud autem fit mul-
tis modis. Verum quis vellet omnes modos pro meritò enarra-
re? dies sanè citius quàm materia deficeret, quapropter ad evi-
tandam tantummodò majorem chartarū prolixitatem, frequen-
tiora addam. I. Modus est quando quis lethaliter aliquem vul-
nerat *vel* etiam cum internecone alterius vim propulsat, cum
leviori plaga aut sine cæde repelli potuisset. II. Quando quis
fraudulenter excedit moderamen defensionis, animo doloso ag-
gressorem occidendo, talis enim planè in terminis defens. non
est. III. Quando insultatus in nullo prorsus periculo constitu-
tus aggressorem occidit. IV. Si quis pugno, baculo vel alio mo-
do percussus armis & gladio resistat, ac insultantem interficiat,
cum tamen aliter sese defendere & mortis periculum effugere
posset. V. Si quis post aliquod spacia aut intervalla aliquem in-
terimit, tunc vindicta est æstimanda. VI. Si quis rixâ aut pugna
D
sedatâ,

sedatâ, vi adhuc instat, ac invasorem post illatam vim vel suâ
 spontè vel armorum metu fugientem celeri cursu insequitur &
 interficit. Verùm circa hæc quæ dicta, solet suboriri non inuti-
 lis. **Q.** An ille, qui non observat moderamen inculp. tut. & ag-
 gressorem occidit, penâ ordinariâ homicidii sit plectendus? **N.**
 Rationes autem quæ me movent sequentes sunt. Quia in illo
 non præsumitur dolus & animus occidendi, sed potius defen-
 sionis necessitas, quæ dolum excludit. *Obrecht. c. 13. n. 16. Dn.*
Carpz. pr. Cr. p. 1. q. 19. n. 3. Magn. Dn. Struv. d. l. c. 4. p. 50.
 Vulnere enim non dantur ad mensuram, nec quis stateram in ma-
 nu habere potest, ut non aliter offendat, quàm velit, imò intenso
 dolore commotus non censetur habere plenitudinem intelle-
 ctus, quia instantis periculi metus improvisus rectum iudicium
 tollit. *Bocer. lib. 2. de duello c. 20. n. 60.* Eaque communis ac
 unanimes est *Dd.* opinio. *Gail. l. 1. de P. P. c. 16. n. 11. & l. 2. O.*
110. n. 5. Berlich. P. 4. concl. 18. n. 1. Theodor. disp. fin. tb. 7. lit. B.
6. Proinde non potest puniri à iudice tanquam dolosus, sed veluti
 errans culpæ obnoxius. Ordinaria igitur non punitur, sed penâ
 extraordinariâ *Magn. Dn. Strauch. vir incomparabilis dissert. 29.*
aph. 7. Et si excessus Moder. inculp. tut. est modicus, tunc in-
 terdum saltem tenetur solvere Werigeldum, interdum incarce-
 ratur, mulctatur, vel ad tempus relegatur, (cum penæ potius
 molliendæ quàm exasperandæ, semperque quod benignius acci-
 piendum sit. *l. 32. l. pen. ff. de pan. l. 155. de R. 7.*) sin autem ma-
 gnus & dolosus est excessus, tunc occidens fustigatur & in perpe-
 tuum relegatur aut manus amputatur. *Const. Elect. P. 4. Const. 8.*
ibique Möll. & alii. Berlich. d. l. Gail. d. l. n. 15. Damboud. c. 76. n.
20. Dn. Carpz. d. l. q. 29. n. 13. 14. 15. 29. 37. Magnif. Dn. Richter /
P. 1. dec. 2. n. 7. Magn. Dn. Pras. C. ad ff. T. 1. P. 1. p. 17. n. 47. &
T. 11. P. 11. p. 236. num. 25. Sed calame quo excurris! in orbitam
 redi, itaque tandem ad

CAP. VII.

De Probatione L. D.

§. 1. Colophonem denique disputationis meæ imponam necessum
 est, quapropter de probat. L. D. aliquid subnectens, paucis
 rem

rem expeditam dabo. Hæc autem probatio summè necessaria est, non enim confestim fides adhibetur alleganti L. D. sed reus ipsam probare tenetur, defensio enim est facti, facta autem probari debent *l. 5. C. de injur. idq; expresse sancitum à Carolo V. in P. H. D. art. 141.* So legt das Recht dem Thäter auff/ solche berühmte Nothwehr obgemelter massen/ zu Recht genug zu beweisen/ beweist er die nicht/ er wird schuldig gehalten. Loquitur autem hic *art. de reo qui confitetur homicidium*, sed adjicit se defendendi sui causâ id fecisse, uti ex verbis patet, welcher sich aber nach Erfindung der That einer gethanen Nothwehr berühmet oder gebrauchen will/ &c. Duo igitur requisita L. D. sunt probanda. nim. 2.
1. Injusta ac violenta aggressio. & 2. justus modus defendendi observatus, daß es eine rechte Nothwehr sey gewesen. Cum enim illa duo ad L. D. requirantur, necesse est, ut qui dicit se illa observasse, probet. *Damboud. d. l. c. 76. n. 3. & 4. Gail. d. l. num. 14. Dn. Carpz. d. l. q. 33. n. 17.* Probantur autem illa requisita vel per
TESTES, PRÆSUMPTIONES ET CONJECTURAS. TESTES, cum difficilis hæc res sit probationis & innocentiam attinet, admittuntur ii quoque, qui aliàs minus sunt idonei & suspecti v. c. Frater pro fratre, Dominus pro servo, Civitas pro Cive, Abbas pro Monacho, consanguineus pro consanguineo, domesticus pro domestico & vice versa. *Boer. dec. 165. n. 7. Cravett. conf. 119. n. 9. lib. 1. Bocer. lib. 2. de duello C. 10. n. 81. Gail. lib. 1. de P. P. c. 16. num. 22. Dn. Carpz. d. l. num. 41. Magn. Dn. Struv. de V. P. c. 4. n. 6.* Quid? quod etiam unicus testis (nedum duo vel tres) ad probandam L. D. sufficit quoad liberandum reum ab ordinariâ poena. *Magn. Dn. Richt. Vol. 2. Conf. 101. n. 6. f. 447. Magn. Dn. Prases. C. ad ff. T. 1. P. 1. p. 16. n. 46. & T. 2. P. 2. p. 238. n. 42.* Mulieres etiam, quamvis aliàs in causis criminalibus præsertim de jure canonico *c. 17. Caus. 23. q. 5.* non facilè ad testimonium admittantur, in probanda tamen L. D. rectè admittuntur, atq; ita à Scab. Lips. m. sept. A. 1573. pronunciatum fuit. *Berlich. P. 4. Concl. 14. n. 24.* his testibus annumerantur & ii, qui de credulitate tantùm deponunt, plenamq; fidem faciunt: puta si dicant se existimare vel credere homicidium ad defensionem esse commissum; ac tantum creditur duobus testibus factum negantibus, quantum duobus affir-

mantibus. *Gail. d. l. n. 23. Carpz. d. l. n. 42.* imò testes super ne-
 gativa deponentes, hoc in casu affirmantibus præferuntur. *Wesenb.*
conf. 119. n. 40. Magn. Dn. Præses. d. l. Et si duo testes pro Reo de-
 5. ponunt, ab omni pœnâ tunc liberabitur. *Dn. Carpz. n. 44.* Deficiente
 testiû probatione ad PRÆSUMPTIONES ET CONJECTURAS recurritur.
l. 45. §. 3. ff. ad L. Aq. Berlich. n. 18. Magn. Dn. Richt. Vol. 2. Conf. 345. n. 4.
f. 1014. PRÆSUMPTIONES autem aliæ sunt fortiores aliæ leviores.
 Ob fortiores & sufficientes æquum est ut reus absolvatur. *P. H. D.*
art. 143. Wo die Vermuthung der Nothwehr wieder die bekândliche
 That statt haben soll/ so muß dieselbige Vermuthung gar gut/ starck
 beständige Ursach haben etc. Ob leviores, magis tamen quàm se-
 miplenæ probantes, juramentum suppletorium (cum debita ta-
 men circumspeditione, ne perjurii detur occasio) deferri potest.
Magn. Dn. Richt. d. l. Conf. 101. n. 4. f. 476. Magn. Dn. Præses T. 2.
 6. *P. 2. pag. 235. n. 43.* Sumuntur autem præsumptiones ex genere ar-
 morum, Loco ubi cædes facta dicitur, tempore, persona, inimi-
 citiis præcedentibus, vulneribus utrinque acceptis, aliisque cir-
 cumstantiis, antecedentibus & consequentibus, *vid. idem art. in*
princ. So einer iemand entleibet/ daß niemand gesehen hat/ und will
 sich einer Nothwehr gebrauchen/ die ihm die Kläger nicht gestehen/
 in solchen Fällen ist anzusehen der gute und böse Stand ieder Per-
 sohn/ die Statt da der Todtschlag geschehen ist/ was auch ieder für
 Wunden und Wehr gehabt/ und wie sich ieder Theil in der gleichen
 fällen vor und nach der That gehalten habe etc. quæ omnia accu-
 rato judicis arbitrio committuntur. *Gail. n. 22.* Sic etiam, si quæ-
 dam indicia sunt pro reo, quædam contra reum, in leviolem ab-
 solutionis partem declinandum est. *Wesenb. in Parat. ff. ad L.*
Corn. de sic. n. 22. Satius enim est impunitum relinqui facinus no-
 7. centis, quàm innocentem damnare. *l. 5. ff. de pœnis.* CONJECTURÆ
 ita comparatæ esse debent, ut à dolo occisorem purgent, eundem-
 que pœnæ homicidii eximent. Sic innocentie favore creditur
 vulnerato, exculante vulnerantem in mortis articulo. *Gail. n. 23.*
 Sic conjecturæ, quæ occisum aggressorem fuisse arguunt, enume-
 rantur à Dd. satis multæ; utpotè si occisus perversæ vitæ, naturâ
 rixosus, aggressuras facere & arma portare solitus fuerit, si arte
 gladiatoria exercitior, viribus robustior, staturâ major, animo
 fero-

ferocior, ætate junior, si à superstitie injuriâ aliqua ante affectus,
si comminatus, si inimicus fuerit &c. quæ omnia latius persequi-
tur & allegationibus confirmat *Bocer. tract. de Duello c. 10. n. 85.*
Farin. Pr. Cr. P. 4. tit. de homicid. 14. q. 125. part. 7. §. 2. n. 436.
Bernb. Grev. lib. 2. concl. pract. 110. consid. 1. n. 47. & seqq. Dn.
Carpz. d. l. q. 33. n. 50. & seqq. ad quos remisisse sufficiat. Quænam 8.
verò ejusmodi præsumptiones & indicia sint, quæ defensionem
aliquo modo probant, & reum à poenâ ordinariâ liberant, pro-
pter varietatem ac multipliciter factorum & circumstantiarum
vix definiri potest, ideoque res tota hæc arbitrio judicis commit-
tenda est. *Facit P. H. D. art. 143. v. daraus kan ein guter ver-
ständiger Richter &c.* Quod si verò reus nec Testes nec Præsumptio- 9.
nes aut conjecturas aliquas præ se habeat, & ille L. D. probare ne-
quit, eò quod vel nocte vel clam testibus aut in via cædes facta sit,
aut alioquin ignoretur, uter aggressor fuerit, occisus an occisor,
tunc secundum communem Dd. opinionem ad eruendam verita-
tem TORTURÆ est subjiciendus, ut confessio pura, simplex ac ro-
tunda extorqueatur. Et ita m. jun. 1626. in Coll. Jur. hujus
loci H. B. ju D. Responsum fuit: *Daß inquisit in Mangelung
seines Beweises mit der Peinlichkeit an zugreifen/ und vermittels
der Schärffe zu befragen.* B. N. W. *Magn. Dn. Richt. Vol. 2. Conf.*
*345. n. 7. f. 1014. Const. Elect. P. 4. Const. 8. ibique. Dan. Möll. &
Berlich.* Quando autem saltem quædam probabiles conjecturas 10.
pro se habet, ex quibus L. D. possit colligi, tunc magis arbitrariè
est puniendus, quàm torturæ subjiciendus. *Magn. Dn. Præses
Præcep. Patron. atq; promotor studiorum meorum post fata nun-
quam non honorandus in C. ad ff. T. 2. P. 2. p. 235. num. 44.*
Si autem reus torturæ subjectus negationi inhæret & dicit se ho-
micidium sui defendendi causa commisisse, eo ipso præsumptio-
nem contra se purgat, proindè ab observatione judicii von dem
Gerichtsstand absolvendus est. *l. 16. C. de pen. l. fin. C. de probat.*
Obrecht. cap. ult. num. 42. Notandum verò hîc (1.) Teneri ju- 11.
dicem priusquam pœnam decernat, ex officio in eam inquirere
ne innocens indefensus maneat & graviori poena haud prome-
ritâ puniatur. (2.) defensio probari potest quocunq; tempo-
re *l. 18. §. 9. de quest. licet prius negaverit quis homicidium,*

& non solum post causæ conclusionem, sed etiam post publicam sententiam, in quâ pœna reo dictata. Videantur latius de probatione L. D. Farinat. Pr. Cr. p. 4. tit. 14. q. 125. part. 7. §. 1. Mascard. de probat. concl. 490. Damboud. c. 76. num. 3. 4. Gail. lib. 1. de P. P. c. 16. n. 1. 10. 22. Obrecht. c. ult. Theod. disp. ult. th. 5. Schultz. Synops. Inst. p. m. 458. Magn. Dn. Carpz. d. l.

Atque hæc sunt, quæ de hac ardua materia non quidem pro ejusdem dignitate, sed pro ingenii mei tenuitate componere & hisce pagellis includere volui; quod si forsitan in exasciando hoc opusculo cespitaverim, quod me fecisse ultrò fateor, peto ut B. L. veniam mihi concedat, scio enim, jam mihi parata judicia & censuras, sed Zoilum nihil moror, cui vulgare illud oppono

Quod tibi vis fieri, mihi fac, quod non, mihi noli.

COROLLARIA.

I.

Advocatus in bona causa ad vincendum adversarium dolo bono uti potest.

II.

Q. Num advocato honorarium debeatur, qui in causa succubuit? **A.**

III.

Advocatus quandoque cogi à judice potest ad præstandum patrocinium.

IV.

Acquisita ab Advocato filiofamiliâs ad peculium quasi castrense pertinent.

V. Ad.

V.

Advocatus non tenetur gratis officio suo fungi,
operam suam aliis adhibendo.

VI.

Quod nocens quandoque absolvitur; innocens
condemnatur, id non statim imperite & in con-
siderate ipsi iudici vel JCo, multo minus Juris-
prudentiæ, sed obscuritati facti impurandum.

VII.

JCtus malus non datur.

IIIX.

Dispositio iuris Saxonici eatenus saltem valet, qua-
tenus consuetudine & observantiã est recepta.

IX.

Stylus Curia & mos iudiciorum habetur pro lege
& intactus servari debet.

X.

Titius stupri vel adulterii causa Sejae dedit 100,
postea ductus penitentiã, pecuniam tanquam
ob turpem causam datam vult condicere, Q.
an possit? R. quod non.

XI.

Homine, ab alio lethali vulnere percusso, ab alio
postea exanimato, prior non tenetur quasi oc-
ciderit, sed quasi vulneraverit.

XII.

Sponsalia clandestina invitis parentibus contracta,
si accesserit copula carnis aut benedictio Sacer-
dotalis, rescindi non debent. Sic

Sic juvat ASTRÆ sibi conciliaffe favorem
Spernendo vanum, noctesque diesque studendo.
Auguror: hicce labor tribuet tibi præmia digna
Alma manus Themidos nec te sine munere linquet.

*Benevolentia testanda causâ cum voto omnigena
prosperitatis hac adponebat*

Ernestus Fridericus Schröter / D. P. P.
& h. t. Facult. Jurid. DECANUS.

Dum, quæ præsidio legum DEFENSIO JUSTA
Sit, nunc demonstras, dogmata clara doces.

Laudo Tuos meritò conatus, laudo laborem,

Gratulor & summum, quod capis inde, decus,

*Hiscæ paucis Per-Eximio Dn. Respondenti, erudite hujus
Disputationis Autori, Auditori quondam suo perin-
dustrio ex animo gratulabatur*

Burchardus Henricus Tilemann,
J. U. D. & Advoc.

L In grausam Ziger darf vor Ziger nicht erbleichen/
Ein giftig Drachen Zahn hau't and're Drachen nicht/
Wenn hat ein reißend Wolff den andern hingericht?

Doch tobt ein zornig Mensch mit Mordt auf seines gleichen.

Was Rath? Soll man sich denn nur bald ermorden lassen?

Soll man den reinen Geist dem Mörder stellen dar/
Und/ wie ein Bluthund will/ sich schicken zu der Baar?

Ach nein! die Noth erlaubt die Waffen auch zu fassen.

Diß lehret seine Schrift/ mein Freund/ aus allen Rechten/
Die Gott/ Natur/ und selbst Justinian gesetzt.

Sein Fleiß ward vormals schon von vielen hoch geschätzt:
Nun bricht er an den Tag/ da Er ihn will verfechten.

Hiermit wolte dem Herrn Antwortenden
Glückwünschen

Valentinus Hoffmann aus Eisenach/ Stud. und ietziger
Zeit der Löbl. Universität Jena Depositor.

1750

1750

Jena, Diss., 1669

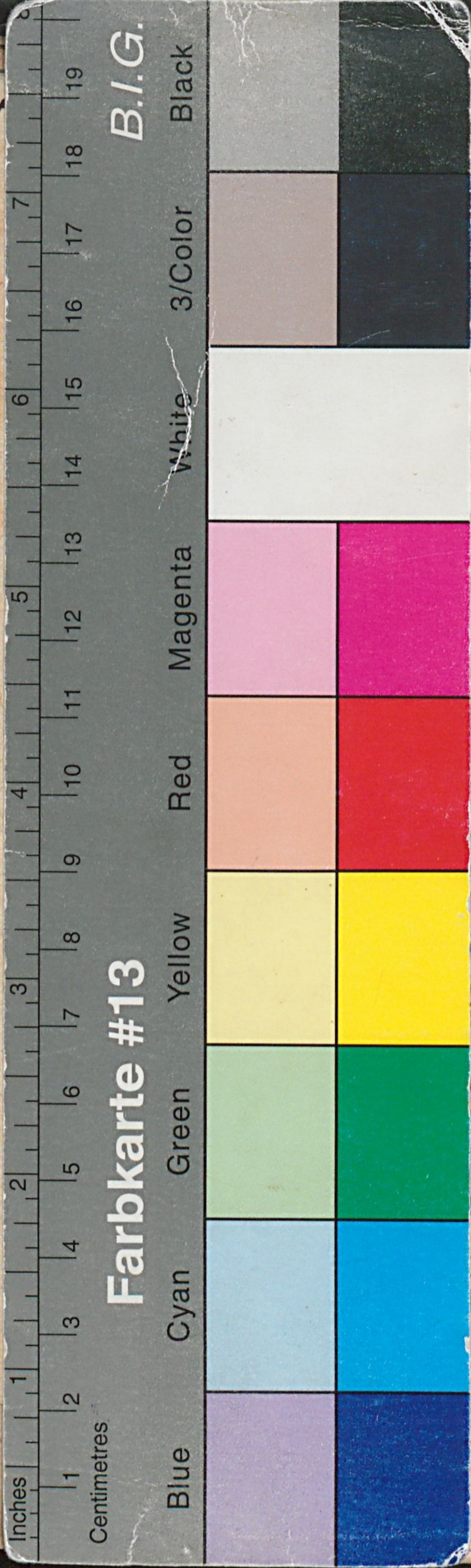
ULB Halle 3
002 382 385

S. 6.

WMA

B.I.G.

Farbkarte #13

IN AUSPICE CHRISTO. *Mok 9, 10^a*
SALAMIAE ACADEMIAE JURIDICAE
DE

13

DE RESOLUTIONE

Quam
et Consensu
Magistri Antecessorum Ordinis in
Salam Academia.

RESIDIO
mi, Consultissimi atq; Excellentissimi

K. Bechmanns /
ern-Tröbra / Jcti &
, Confiliarii Saxonici Emi-
alis, Facultatis suæ & Scabina-
is Gravissimi,
roni, & Mæcenatis Magni,
filiati observantiâ colendi,

ACTORUM
m April.
fidianis consuetis
amini submitte

FRANCIS RACHMAUL /
chanus,
RESPONDENS.

MANNIS WERTHERI,
DC. LXIX.

